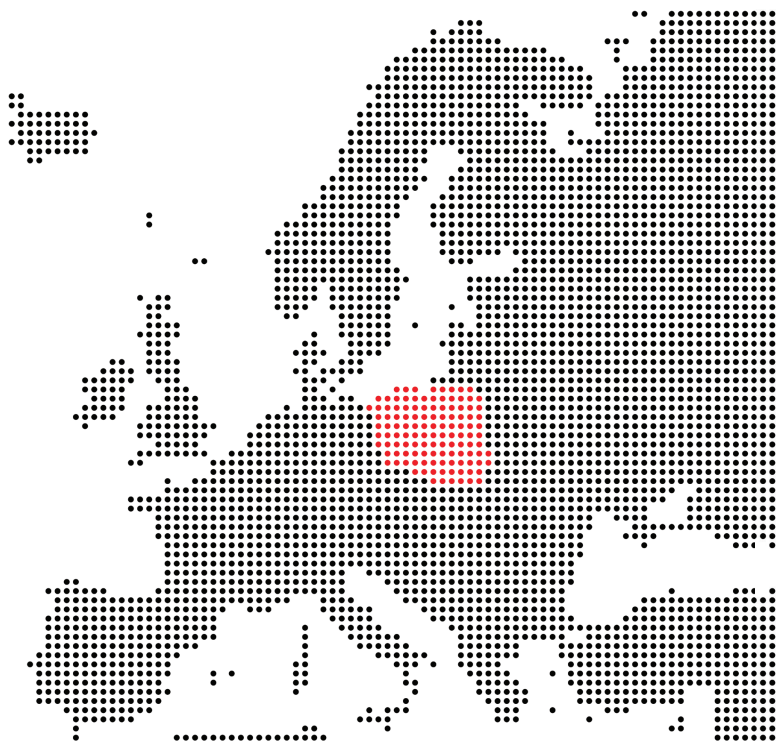

Ekonomia

Regionalne analizy ekonomiczne

pod redakcją

Barbary Dańskiej-Borsiak i Iwony Laskowskiej

Wstęp

Problematyka rozwoju regionalnego jest jednym z ważniejszych kierunków badań we współczesnych naukach ekonomicznych. Szeroko rozumiane badania regionalne i lokalne, w tym zagadnienia dotyczące zrównoważonego rozwoju, gospodarek opartych na wiedzy, funkcjonowania samorządów regionalnych są coraz częściej podejmowane przez ekonomistów i ekonometryków. W analizach wykorzystuje się najczęściej dane przestrzenne lub przestrzenno-czasowe, co powoduje konieczność sięgnięcia po specyficzne metody, odmienne od stosowanych w klasycznych analizach szeregów czasowych.

Niniejsza monografia prezentuje wybrane zastosowania nowoczesnych metod analiz przestrzennych. Badania omawiane w kolejnych rozdziałach zgrupować można w trzy części, z których każda dotyczy zastosowania odrębnej klasy metod.

Nowymi narzędziami stają się metody i modele ekonometrii przestrzennej, które znajdują coraz szersze zastosowania w badaniach ekonomicznych. Metody i modele ekonometrii przestrzennej mają dużą wartość między innymi dla zastosowań praktycznych. Dają one ekonomistom możliwość poszerzenia zestawu narzędzi badawczych stosowanych w analizach empirycznych, na podstawie których podejmowane są decyzje w instytucjach szczebla centralnego i lokalnego. Metody te wykorzystywane są w trzech pierwszych rozdziałach monografii.

Nieco starszą ale wciąż często wykorzystywaną w badaniach regionalnych grupą metod są metody wielowymiarowej analizy porównawczej, służące do porównywania obiektów opisywanych przez wiele cech. Wśród nich szczególne miejsce zajmują metody taksonomiczne, które dają możliwość porównywania obiektów, zarówno poprzez ich porządkowanie, jak i grupowanie w podzbiory jednostek podobnych do siebie ze względu na charakteryzujące je właściwości. Badania prezentowane w rozdziałach 4–7 bazują na wykorzystaniu metod analizy wielowymiarowej.

Złożoność zjawisk przestrzennych wymaga zastosowania hurtowni danych i narzędzi BI (*Business Interlligence*). Hurtownia danych (*Data Warehouse*) to tematyczna baza zintegrowanych danych historycznych, o charakterze czasowym, przeznaczona głównie do wykonywania analiz biznesowych. Pozwala ona na ujednoczenie i powiązanie danych pochodzących z różnorodnych systemów informatycznych przedsiębiorstwa. Utworzenie hurtowni danych jest punktem wyjścia do efektywnego eksploataowania narzędzi analityki biznesowej (*Business Intelligence*, BI). BI najogólniej można określić jako proces zamiany danych na informacje, z których z kolei czerpana jest wiedza, niezbędna do zwiększenia konkurencyjności jednostek gospodarczych. Dwa ostatnie rozdziały monografii prezentują możliwości wykorzystania tej klasy metod w analizach regionalnych.

Problematyka poruszana w niniejszej monografii obejmuje zagadnienia związane z praktycznymi zastosowaniami modeli i metod ekonometrii przestrzennej, eksploracyjną analizą danych przestrzennych, ekonomicznymi analizami regionalnymi i międzyregionalnymi, analizami przestrzenno-czasowymi wybranych zjawisk.

Publikację rozpoczyna rozdział autorstwa **Janusza Korola i Przemysława Szczucińskiego**. Autorzy podjęli w nim próbę określenia relacji przestrzennych pomiędzy regionami i ich wpływu na proces wzrostu gospodarczego, z uwzględnieniem ilościowych zmian w sektorze małej i średniej przedsiębiorczości (MSP). Jednym z ważnych czynników wzrostu regionalnego, obok majątku trwałego i zatrudnienia, jest także rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. Istotny wpływ mogą mieć również powiązania pomiędzy regionami. Na potrzeby badania wykorzystano przestrzenne modele panelowe.

Elżbieta Antczak i Karolina Lewandowska-Gwarda zweryfikowały założenia o występowaniu powiązań przestrzennych w kształtowaniu się procesów migracji zagranicznych w wybranych miastach europejskich. Autorki poddały badaniu również siłę i kierunek interakcji aplikując trzy różne macierze wag przestrzennych (macierz bliskich i dalekich odległości geograficznych oraz macierz odległości ekonomicznej). Na podstawie otrzymanych wyników zidentyfikowano grupy miast będących ośrodkami przyciągającymi migrantów.

Aneta Staszek przedstawiała wybrane przykłady zastosowań metod wykorzystywanych w statystyce i ekonometrii przestrzennej do analizy przemysłów kreatywnych na szczeblu regionalnym. Zaprezentowane zostały różnorodne możliwości analizy danych przestrzennych w sektorze kreatywnym, w tym analiza koncentracji, model regresji krzyżowej, model opóźnień przestrzennych, model z autokorelacją przestrzenną składnika losowego i model wyboru dyskretnego.

Katarzyna Rymuza, Anna Marciniuk-Kluska i Antoni Bombik dokonali porównania warunków przyrodniczych jedenastu nadbużańskich gmin pod względem ich przydatności do rozwoju agroturystyki. Analizę oparto o metody wielowymiarowe: analizę składowych głównych PCA oraz analizę skupień. Analiza PCA pozwoliła na wskazanie zmiennych, które w największym stopniu różnicowały gminy pod względem warunków przyrodniczych. Natomiast analiza skupień pozwoliła na pogrupowanie gmin w grupy typologicznie podobne.

W kolejnym rozdziale **Anna Marciniuk-Kluska, Katarzyna Rymuza i Antoni Bombik** dokonali oceny poziomu rozwoju lokalnego powiatów podregionu ostrołęcko-siedleckiego. W badaniach posłużono się taksonomicznym miernikiem rozwoju. Do konstrukcji miernika, wykorzystano zmienne diagnostyczne, zaliczane do wskaźników zrównoważonego rozwoju, pochodzące z ładów: gospodarczego, środowiskowego i społecznego.

Agata Żółtaszek i Dawid Budny przedstawili przestrzenno-czasową analizę wydatków na ochronę zdrowia i czynników epidemiologicznych (zachorowalności i umieralności) wybranych chorób cywilizacyjnych oraz ich związku z poziomem rozwoju gospodarczego krajów. Do analizy zastosowano dane statystyczne pochodzące z banków Eurostat, OECD i WHO.

Ludosław Drelichowski poruszył problem efektywnej realizacji strategicznych planów rozwoju regionalnego przez powołane w ramach ostatniej reformy struktury zarządzania. Autor dokonał analizy istniejących dualnych struktur organizacyjnych administracji publicznej oraz systemu informacyjno-decyzyjnego. Ocenie poddane zostało wykorzystanie potencjału kadrowo – zasobowego istniejących województw oraz rola szczebla powiatu w systemie zarządzania.

Monografię zamyka część poświęcona zastosowaniom hurtowni danych w analizach regionalnych.

Ludosław Drelichowski, Cezary Graul i Aleksandra Cemel podjęli próbę analizy porównawczej budżetów 407 gmin z województw: dolnośląskiego, śląskiego i opolskiego, reprezentujące najbardziej zindustrializowany makroregion Polski w aspekcie dynamiki, skali zmian i ich zróżnicowania przestrzennego. Autorzy wskazują na konieczność intensyfikacji prac badawczych pozwalających zidentyfikować wpływ różnorodnych zagrożeń podkreślają również potrzebę korzystania z różnego typu narzędzi umożliwiających wydobywanie wiedzy z baz danych.

Ludosław Drelichowski, Aleksandra Cemel, Grzegorz Oszuścik i Marian Niedźwiedziński podjęli próbę analizy czynników wpływających na stan dochodów i wydatków budżetowych gmin zlokalizowanych na terenie makroregionu północnego obejmującego województwa:

kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie oraz graniczące z woj. kujawsko-pomorskim byłe woj. łódzkie. Jak podkreślają Autorzy poszerzenie zakresu analizy wspartej systemowymi rozwiązaniami technologii BI i hurtowni danych mogłoby pomóc w próbie prognozowania procesów rozwoju konkretnych jednostek terytorialnych lub w identyfikacji przyczyn występowania problemów wynikających z zagrożeń samofinansowania działalności danego szczebla JST.

*Barbara Dańska-Borsiak
Iwona Laskowska*

Problematyka rozwoju regionalnego jest jednym z ważniejszych kierunków badań we współczesnych naukach ekonomicznych. Niniejsza publikacja wpisuje się w szeroko rozumiany nurt badań regionalnych, lokalnych i przestrzenno-czasowych. W szczególności poruszane są w niej zagadnienia zrównoważonego rozwoju, gospodarek opartych na wiedzy, funkcjonowania samorządów regionalnych. Prezentowane analizy zostały przeprowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych narzędzi, takich jak: metody i modele ekonometrii przestrzennej, eksploracyjna analiza danych przestrzennych, metody wielowymiarowej analizy porównawczej, hurtowni danych (*Data Warehouse*) i narzędzi *Business Intelligence*.

Książka jest adresowana do praktyków gospodarczych, analityków, naukowców, studentów i do wszystkich zajmujących się problematyką empirycznych badań regionalnych.

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63, faks (42) 665 58 62

ISBN 978-83-8088-052-8

9 788380 880528